

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

★

בפס"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

שמע"צ - שמח"ת

בראשית

גליון ג (תיב)

יוצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראי עוועניו • ברקלין, ניו יארק
שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושמונה לבריאה
שנת השמונים וחמש לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה, יום ד' הושענא רבא תשמ"ח - שנת הקהל.

תוכן הענינים

שלחות

- ה מעלת ירמל הנביא על שאר הנביאים.....
ז פתח לבני עשו שיקבלו את התורה.....
ח ליום שכולו שבת ומנוחה לחילי העולמים.....
יב מעלת ירמל הנביא על שאר הנביאים.....
יב לא אד"ו ראש כשהיו מקדשים עפ"י הראל.....
טו רשות משנה בשור המועד.....

ליקוטי שיחות

- טז ציבור שעושיין תשובה לעולם נענים.....
טז סדר הציווי בפ' הקהל.....
יז כוונה פרטית במצוות סוכה היא חלק מהמצוה.....
יח דיוק בל' הרמב"ם "כהן גדול" (גליון).....

פשוטו של מקרא

- כ א,א ד"ה בראשית ברא.....
כא א,א ד"ה ברא אלוקים.....
כב א,ב ד"ה ורוח אלוקים מרחפת.....
כג א,ה בפסוק.....
כג א,ו ד"ה בתוך המים.....
כד א,ח ד"ה ויקרא אלוקים לרקיע שמים.....

א, ט בפסוק..... כד
 א, לא ד"ה עץ פרי..... כד
 א, יד בפסוק..... כה
 א, טז ד"ה המאורות הגדולים..... כה
 א, כ ד"ה נפש חל'..... כו
 א, כז ד"ה זכר ונקבה ברא אותם..... כו
 שם..... כז
 ב, ב בפסוק..... כח
 ב, ג ד"ה ויברך ויקדש..... כט
 ב, ד ד"ה תולדות השמים והארץ בהבראם..... כט
 ב, ט בפסוק..... ל
 ג, ה ד"ה והילתם כאלוקים..... ל
 ד, א ד"ה את קין את אחיו את הבל..... ל
 ד, ג בפסוק..... לא
 ד, יז בפסוק..... לא
 ה, כד ד"ה ויתהלך חנוך..... לא
 רשמת בלאורי כ"ק אד"ש בפירש"י דפ' נח..... לב

ש י ח ו ת

א. בשלחה דליל ש"ק (ליל ג' דחגה"ס (והמשכה בליל ב') הסביר כ"ק אדמו"ר שליט"א בנוגע לצוואת ירמי' שיש בה מעלה שלא מצינו דוגמתה בכל הנביאים, בין שלפניו ובין שלאחריו, והוא מ"ש אצלו (ירמי' א,ה) "בטרם אצרך בבטן ידעתוך גו' הקדשתוך נביא לגוים נחתידך", ונת' שהפירוש בזה, שירמי' הי' נביא בפועל תומ"י ולא הוצרך לתנאי הנבואה המבוארים בש"ס וברמב"ם. שזהו עילוי אפילו לגבי משה רבינו, שהרי גם במשה, חלות הנבואה עליו בפועל היתה קשורה עם התנאים דבעל קומה ועשיר כו' (שהרי ממנו נלמדו תנאים אלו), שזה לא נעשה רק משך כמה שנים לאחר לידתו. ע"כ תוכן הענין.

וכפה"נ הכוונה, דאף שוודאי שגם אצל משה הרי מצד עצם נשמתו נועד להיות נביא (עד לדרגא העליונה ביותר בנבואה דולא קם נביא כמשה), - וכן הוא בכל הנביאים כמובן מתקו"ז שהוא בתניא פי"ד "שיש בנשמות ישראל כמה מיני מדריגות "נביאים" (היינו שנבראו כן מלכתחילה, ע"ד "בראת צדיקים") - מ"מ, זהו רק שהם ראויים לנבואה, אבל כדי שתחול עליהם נבואה בפועל אינו אלא ע"י עבודתם ובהשגת התנאים שבש"ס ורמב"ם כו'. מש"כ אצל ירמי' שמעצם לידתו הי' נביא בפועל.

וצע"ק ממשנ"ת בלקו"ש שמות תשמ"ו בנוגע למ"ש אצל לידת משה ותר' אותו כל טוב הוא - שהי' טוב ואור בפועל (ולא רק בכח, כבכל צדיקים). ע"ש באורך. ויש לחלק בין נבואת משה (שבזה הוזקק לתנאי הנבואה) וכללות עבודתו וצדקתו בכלל.

ולש להעיר שדעת הרמב"ם (במו"נ ח"ב פל"ב) אינו כן. וכהובאו שתי הדעות במפרשים לירמי' שם (ראה רד"ק שם ועוד) וכן בפל' "אל תאמר נער אנכי" (ירמי' שם, ז) אם הי' נער בשנים א"ל.

אבל האברבנאל חולק עליו, וז"ל:
...ויהי דבר ה' אלי לאמר בטרם אצרך וגומר עד

ויהי דבר ה' אלי מה אתה רואה ראה השם לתברך שיקשה מאד בעיני ירמיהו ללכת בשליחות נבואתו להיותו אז נער קטון בשנים והוא לתברך היה מצוה אותו שילך מיד ולא יאחר והיה הקושי עליו לפי שהנער הקטן הוא נעדר מידיעה וכל שכן האלקית הצריכה לרבוי הצעות ולמוד זמן ארוך ויהיה גם כן בהכרח חסר משלמות המדות ודרכי המוסר והפרושות שהם שני התנאי' ההכרחיים מאד בנבי' ר"ל מהמדות ומהדעות . . . ולהסר ממנו הספר הזה אמר לו בטרם אצרך בבטן ידעתוך ובטרם תצא מרחם הקשתיך . . .

... יאמר הכתוב לירמיהו אל תמנע מהשליחו' מפני העדר הידיעה שימצא בנערים כי הנה בטרם שיצרתי אותך בבטן אמך השפעתני בנפשך הידיעה . . . שקודם שנוצר גופו בבטן אמו כבר היתה מושפעת בנפשו ידיעה רבה . . . בטרם תצא מרחם הקשתיך כלומר עשיתי מזגך והרכבת גופך נוטה אל הקדושה והפרישות ואינך אם כן צריך לא ללמוד הידיעה ואל לחנוך המדות כי כבר אתה שלם בכל זה . . .

וספר הכתוב שירמיהו השיב על דברי הש' אתה השם אלקים הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי והרב המורה נמשך לדעתו שההנבואה לא תחול כי אם על המוכנים אליה בחכמה ובמדות ובטבע היצירה חשב שא"א שתמצא בנערים וכתב שהנער האמור בכאן אינו מעט השנים אלא שהוא כמו הנער הנאמר בבלימין שלחה הנער אתי והנער יעל עם אחיו וכמו הנער הנאמר ביוסף ושם אתנו נער עברי והיו כל אחד מהם מבו' שנה והנער הנאמר ביהושע ומשרתו יהושע בן נון נער והוא היה בן מ' שנה כמו שהביאו בפרק ל"ב ח"ב וחוי' מכבוד חכמתו אין הדבר כן ואין הנדון דומה לראיה כי הנער הנאמר בבלימין היה מיחסו אל אביו ואל אחיו להיותו הקטן שבהם והנער הנזכר ביוסף ויהושע ענינו משרת וכמו שכתב הר"ר רבי אברהם אבן עזרא ולא נכריח אנחנו שהיה ירמיהו נער קטן בשנים מכח שם נער בלבד כמו שחשב הרב אלא מכח אומרו הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי ואם הוא היה בן שלשים או ארבעים שנה איך לא ידע לדבר אלא שזה מורה שהיה בעצם ואמת מעט השנים ולא תמצא בלשון הזה בבלימין ולא ביוסף ולא ביהושע וכדי להרחיק מחשבות הרב ותואנלו הקדים הכתוב לבאר שירמיהו התחיל לנבבאת בלימי לאשיהו שלשה עשר שנה למלכו ופסוק מלא הוא שנבא מ' שנה

שבת, משא"כ לדעת אבילי שיהיה תרי חרוב א"א לומר שמזמורה שיר ליום שבת הולך על לעת"ל מפני שליום השבת הוא לשון יחיד ולעת"ל יהיה תרי חרוב, ולכן צ"ל שליום השבת הכוונה על שם ששבת.

ומקשר שם בשיחה שלכאורה מדבר ר"נ מה ראו חכמים לחלק לכאורה מובן שאפ"ל שיסברו כמו רב קטינא שלהיה חד חרוב צ"ל על שם שבת, וא"כ למה אומרים וקמפלגלי בדרב קטינא שהטעם של ר"נ שסובר כאבילי דתרי חרוב, אבל אם היה סובר כמו רב קטינא דחד חרוב היה מודה לדעת (ר"י משום) ר"ע (או לגירסה לחכמים כבשיחה) בפירוש ליום שכולו שבת.

ומבאר שם כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחה שבזה שהגמ' אומרת וקמפלגלי בדרב קטינא אין הכוונה לטעם אחר על המחלוקת של ר"ע ור"נ אלא לבאר הסברות של ר"ע (או לפי הגדרת חכמים) איך שכתובים בברייתא שזה שר"נ מכריח מצד הקושיא מה ראו חכמים לחלק כו' שמזמור שיר ליום השבת אין הכוונה ליום שכולו שבת (ור"י משום) ר"ע או (חכמים) אינו סובר הקושיא זה מצד שר"ע סובר חד חרוב ור"י סובר תרי חרוב.

וממשיך לבאר שאם סוברים תרי חרוב הכוונה שאלף השביעי אינו דומה לאלף השמיני שבאלף השביעי יהי' השביתה שהמזיקין לא יזיקו ובאלף השמיני יתבטלו לגמרי [ובהע' 27 מעיר משו"ת הרשב"א הידוע שמספר שבעה הוא בכלל מספר השתלשלות שבעת ימי ההיקף, ומספר שמונה למעלה מהשתלשלות משביתן שלא יזיקו, הוא בכלל הנהגת העולם (שהרי כן ה"ל בתחילת הבריאה), ולכן זה יהי' באלף השביעי סדר השתלשלות משא"כ מעביהם מן העולם שהיא למעלה מסדר הנהגת העולם יתל"ב באלף השמיני] וצ"ע.

ולפי"ז מבאר שהקושיא מה ראו חכמים לחלק בין הפקדים הללו וזה דוקא אם לומדים תרי חרוב, לפי קודם חטא עה"ש החיות לא הזקו שמזה מובן שגם בשבת בראשית העולם שה"ל לאחרי החטא היותו חטא עה"ש לא פעל פעולתו מעולם, ופמאמר רז"ל אעפ"י שנתקללו המאורות בערב שבת אבל לא לקח העה"ש מוצא שבת וא"כ גם החיות לא הזקו הע"פ אצ"ע ובמילא יוצא שהשביתה שלא יזיקו לעת"ל לליום שכולו שבת אינו ענין חדש שיופעל לעת"ל, היות וגם בעבר בשבת

בראשית ה' רך, משא"כ הדרגה ה' בשביתה מעבירים מן העולם שזה ענין חדש לגמרי שזה יופעל רק לעתיד.

ולפי"ז מובנת הגמ' וקמפלגי בדרב קטינא כו' לדעת רב קטינא שהי' רק חד חרוב, א"כ הכוונה ליום השבת משביתן שלא יזיקו, א"א לשאול מה ראו חכמים לחלק. [שלמה השיר של ששת ימים על שם שעבר ישיר של יום השבת על שם להבא] שהענין שמשביתן שלא יזיקו שהי' לעתיד כבר ה' בעבר בשבת בראשית, משא"כ לדעת אביו שתרי חרוב וא"כ הוא סובר כדעת ר"י שמעבירים מן העולם, ובמילא אפשר להקשות מה ראו חכמים לחלק היות שהענין שמעבירים מן העולם זה לגמרי ענין חדש שהשיר רק עם להבא. [ועי"ל"ש בהע' 30 שמבאר למה הוצרך ר"נ להסביר מה ראו חכמים לחלק אעפ"י שאם סוברים תרי חרוב א"א לומר ע"ש העתיד מצד שצ"ל יום אחד, שמבאר שאפשר לומר שני הדרגות כאלף אחד, וא"כ מצד לשון יחיד ה' אפ"ל גם ע"ש העתיד אבל מצד מה ראו חכמים לחלק בין שאר הימים ולכן אומר ע"ש העבר].

והנה אפילו אם נאמר שאם סוברים חד חרוב אז השבת דלעת"ל הוה כמו ע"ש ששבת על העבר, אבל בכל זאת אינו מובן למה אומרים ע"ש העתיד ולא ע"ש ששבת לעבר, ע"כ השיחה.

אפ"ל הביאור בפשטות הוא צמד דכל הימים מבואר בגמ' ר"ה שם דף ל"א ע"א בראשין לה' הארץ ומלוואה, ע"ש שהוה להקנה ושליט בעולמו בשני ע"ש שחילק מעשיו וכו', וא"כ כל ענינים אלו קיימים גם עכשיו בעולם, אבל בשבת אם יאמר רק ע"ש ששבת הלא לאחר פעולת חטא עה"ה בעולם יש מזיקין וכו' וא"כ אין פעולת שבת בעולם, ולכן ליום שכולו שבת ע"ש העתיד שאז נפעל פעולת השבת בעולם.

והנה לפי"ז שהשבת לעת"ל הוא כמו השבת ע"ש ששבת והם אותה הענין א"כ זה לא יפעל ע"י עבודת ישראל עבודת האדם זה כבר ה' קודם חטא עה"ד עבודת אדם פועל לתקן מה שקולקל ע"י חטא עה"ד, ובאמת לפי השיחה לפי כל הדעות לא אומרים השיר לעת"ל לדרגה ה' ששבת שיתבטלו המזיקים לגמרי כי זה יפעל ע"י עבודת האדם?

והנה צ"ע האם שני החילוקים לעת"ל הם ע"ד שני התקופות שמבואר בש"ח כ"ק אדמו"ר שליט"א בחט"ו עשרה בטבת וש"ח בחוקותי ליקוט תשמ"ה, ודובר בש"ח ר"ה ש.ז. [ועי' בחט"ו עמוד 478 הע' 56] שבפשות שני התקופות יהא עדיין באלף השישי ובש"ח ר"ה ש.ז. בלאר כ"ק אדמו"ר שליט"א שהתקופה השני' בלמוה"מ הול' ביטול מנהגו של עולם לגמרי וע"ד המבואר מתשובת הרשב"א ששמיני למעלה מסדר השתלשלות, ובש"ח בחוקותי ח"ז שהבאנו לעיל משמע שזה להל' רק באלף השמיני [או מהע' 30 שם באלף השביעי] וצ"ע בכ"ז ואולי יש דרגות בזה.

הרב משה הבלין
- ר"י קרית גת -

ד. במה שנתבאר בשיחת ליל ג' דחגה"ס אודות נבואת ירמיה' דמצינו אצלו ענין מיוחד מה שלא מצינו אצל שאר הנביאים אפילו לא אצל משה רבינו, דאצל ירמיה' אמר לו ה': "בטרם אצורך בבטן ידעתוך ובטרם תצא מרחם הקדשתוך נביא לגוים נחתוך" (ירמיה' א,ה) - צריך ביאור, דהלא ה'מב"ס במורה נבוכים (ח"ב פל"ב) האריך לבאר עניני הנבואה שכל נביא צריך הכנה ושלימות ובתוך דבריו כתב וז"ל: ולא יטעך אמרו בטרם אצרך בבטן ידעתוך ובטרם תצא מרחם הקדשתוך, כי זה ענין כל נביא אי אפשר לו מבטלי הכנה טבעית בעיקר יצירתו עכ"ל, וביארו שם המפרשים כוונתו, דכוונתו להקשות דלכאורה משמע דרק ירמיה' הו' צריך הכנה וכו' משא"כ בשאר הנביאים אי"צ זה, ולזה תירץ דענין זה האמור אצל ירמיה' באמת כן הוא גם בכל הנביאים דבעינן הכנה בעיקר יצירתו, ועי' רד"ק שם עה"פ שהביא זה והקשה דא"כ למה באמת נאמר זה אצל ירמיה' ולא בשאר הנביאים, ומתירץ משום דידע הקב"ה דירמיה' יסרב בשליחות ה', לכן הודיעו כי הוא מוכן לנבואה מן הבטן כדי שיחזק לבו ללכת בשליחות ה' עיל"ש יותר, ובאברבנאל בירמיה' (בהקדמה לירמיה' בד"ה השאלה השנית) הקשה על תירוץ הרד"ק דאכתי קשה ממה דג"כ סירב בשליחות ה', ולא ניחא לי' בתירוץ הרד"ק ע"ז עיל"ש, ולכן תירץ באופן אחר משום דירמיה' הו' אז נער קטן בשנים והו' חושב שלכן אינו ראוי להיות נביא ה', ולכן הוכרח ה' להודיע לו שכבר בטרם אצרך וכו' ושהוא גם עכשיו ראוי להיות נביא עיל"ש בארוכה.

דלפי כ"ז יוצא שענין זה דבטרם אצורך בבטן ידעתוך וגו' הוא באמת בכל הנביאים, ועי' גם בכד הקמח (פסח, סה,ב): "הוא שאמר בטרם אצרך בבטן ידעתוך, כי האיש הנביא צריך שהי' מוכן לנבואה מתחילת היצירה" ומשמע דסב"ל ג"כ דקאי על כל הנביאים, וא"כ צ"ב במה שנת' שהי' זה ענין מיוחד אצל ירמיה'.

*

ה. ב) במה שהעיר כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחת ליל ד' דחגה"ס בהא דאמרינן (מגילה ה,א, רמב"ס הל' חגיגה פ"ג ה"ז) דהקהל שחל להיות בשבת מאחרין וכו' דלכאורה כיון דלא אד"ו ראש נמצא דהקהל א"א לחול בשבת [כיון דהקהל

הוא במוצאי יו"ט הראשון, ויו"ט הראשון הוא כהקביעות
 [דר"ה] ואף דאפ"ל דבזמן שהיו מקדשין עפ"י הראי' הי'
 ר"ה יכול לחול גם באד"ו, מ"מ אכתי צ"ע לשיטת הרס"ג.

יש להעיר גם ממ"ש רש"י בפסחים נח, ב, דתני התם
 בברילתא ערב פסח שחל להיות בשבת כחל להיות בשני בשבת
 [לענין שעת הקרבת התמיד של בין הערביים] וכתב רש"י
 שם: הא דנקט שני בשבת חד מימות החול נקט, ואית דאמרי
 לנמא קמא דשבתא דחזא לארביסר נקט וחד בשבת לא חזי דלא
 בד"ו פסח, ולא מילתא היא שהרי עפ"י הראי' היו מקדשין
 עכ"ל, ולאידך גיסא בר"ה יט, ב, מבואר דאם אצטריך
 מעברין חודש אלול ופירש"י אי משום ירקא אי משום
 מתיא, היינו בכדי שלא יחול ר"ה בימי אד"ו עיי"ש,
 ומשמע דסב"ל דגם בזמן שהיו מקדשים עפ"י הראי' הקפידו
 בזה דלא אד"ו ראש, ועי' בסוכה נד, ב, דמבואר להדיא
 דבזמן שהיו מקדשים עפ"י הראי' היו מקפידין שלא יחול
 יוהכ"פ סמוך לשבת, וכמבואר שם "כי מקלע יו"ט ראשון של
 חג להיות בע"ש מדהי דחינן ליה מאי טעמא כיון דאיקלע
 יו"ט ראשון של חג להיות בע"ש, יוהכ"פ אימת הוי בחד
 בשבת הלכך דחינן לי"י עיי"ש, אלמא דלעולם הקפידו בזה.

וכתבו באחרונים לבאר דודאי גם כשהיו מקדשין עפ"י
 הראי' היו מקפידין שלא לקדש את תשרי בימי אד"ו בכדי
 שיוהכ"פ ושבת לא יהיו סמוכין זל"ז וכנ"ל הגמ' בסוכה,
 אלא שלא הי' זה בגדר תקנה, רק כל בי"ד עשה כן מעצמו,
 ולכן אי"ש שיטת רש"י בר"ה יט, ב, דמבואר דמעברין לאלול
 מחמת זה, דהפי' הוא דמותר להם לעבר ואי"צ לחוש לקלקול
 דר"ה כמבואר שם, אבל לאידך גיסא אין בני הגולה יכולין
 לסמוך ע"ז בבירור דבודאי יעברו אלול בכדי שלא יחול
 ר"ה בימי אד"ו, כיון דסו"ס אפשר שלא יחששו לזה ולכן
 השלותים יוצאים בתשרי, אלא דלפועל נוהגין בתל הדין
 להקפיד ע"ז וכמבואר בגמ' סוכה, ומיהו זהו רק בנוגע
 ללא אד"ו ראש דלפועל הקפידו בזה, משא"כ ללא בד"ו פסח
 לא הקפידו ע"ז כלל וכמ"ש רש"י בפסחים הנ"ל, כי מכיון
 דהטעם דלא בד"ו פסח הוא משום הקביעות דר"ה, וזה שייך
 רק כשמקדשין עפ"י החשבון, אבל כשמקדשין עפ"י הראי' אין
 הקביעות דפסח מכריח הקביעות דר"ה, במילא לא הקפידו
 ע"ז וא"ש שיטת רש"י, ולפי"ז יש לתרץ ג"כ המשנה דמגילה
 דשיג' לומר הקהל שחל להיות בשבת כיון דאי"ז הכרח
 ובודאי אפשר הדבר שיהי' כן.

והשאלה בהשליחה היתה לשיטת הרס"ג דסב"ל דלעולם גם בזמן שהיו מקדשין עפ"י הראי' עיקר קביעות חדשים אינו אלא עפ"י החשבון (וכמובא בשמו ברבינו בחיי בפ' בא עה"פ החודש הזה לכם עיל"ש), ולעולם הי' הכלל דלא אד"ו ראש, וא"כ איך שייך דהקהל יהי' חל בשבת, מיהו יש להעיר בזה דגם הר"ח סב"ל כשיטת הרס"ג וכמ"ש בפירושו בהסוגיא דר"ה כ, א, דבכל הזמנים עיקר קביעת החדשים בכל חדשי השנה עפ"י החשבון הוא, ולכן סב"ל בפסחים שם וז"ל: ודיקנין מיניה מדקתני שני בשבת, דשביק ליה לאחד בשבת וקתני בשני בשבת, מכלל דלא אפשר ערב פסח שיחול באחד בשבת דא"כ יחול פסח בשני בשבת, מכאן תשובה לאימרים כי בימי החכמים חל פסח בבד"ו וכי רק אחרי סתימת התלמוד תקנו לא בבד"ו פסח עכ"ל, דלשיטתו קאי, כיון דסב"ל כהרס"ג שלעולם היו מקדשים עפ"י החשבון.

אלא דהר"ח עצמו תירץ בפסחים פג, א, אהא דתנן העצמות והגידין והנותר ישרפו בט"ז חל ט"ז להיות בשבת שרפנו בל"ז וכו': "ולא תימא חל ממש דא"כ חל פסח להיות בבד"ו, אלא אילו חל דין הוא שישרפו למחר, וכך הוא מפורש בתלמוד ארץ ישראל במסכת מגילה", משמע דכוונתו דסב"ל דבפועל לא חל כן, אבל מצד הדין שייך שיחול פסח בבד"ו אם הוא לצורך לקבוע באופן כזה, ולכן אומר המשנה חל ט"ז בשבת כיון דביכולת שייך כן, ולפ"ז יש לתרץ ג"כ המשנה דהקהל שחל בשבת לדעת הרס"ג כמו לפי הר"ח דאף דבפועל לא הי' כן מעולם, אבל מ"מ שייך ביכולת שיהי' כן אם הוא לצורך.

ועי' עוד בר"ח שבת קטו, א, לענין יוהכ"פ שחל להיות בע"ש שכתב הר"ח דזה קאי לדעת אחרים [ר' מאיר] דסב"ל דקובעים ר"ה גם באד"ו וכמבואר בסוכה שם אבל לדידן לא, עיל"ש, ולפ"ז י"ל ג"כ דהך מתניתין דהקהל קאי לדעת אחרים.

ובנוגע לדעת הרמב"ם דג"כ נקט הדין דיום הקהל שחל בשבת, הנה לשיטתו לא קשה כלל, כיון דשיטתו דבזמן שהיו מקדשים עפ"י הראי' לא הקפידו כלל בלא אד"ו ראש, ועי' מנחות צט, ב, דתנן לגבי שעיר של יוהכ"פ שחל בע"ש דהבבליים אוכלים אותו לערב כשהוא חי וכו' וכתב הרמב"ם בפיהמ"ש שם וז"ל: וזה דוחה טענת מי שכופר ומאמין

שיוהכה"פ לא הי' מעולם לא ביום ו' ולא ביום א', אעפ"י שכל מה שאמר מזה במשנה על דרך התנאי שאם חל, כבר אמרה המשנה הלכה למעשה שבבליים היו אוכלין חל, ולפיכך אין ראוי להיות בכאן מחלוקת ואי אפשר ג"כ לומר שזה הענין שלא נהיה כמוהו, והרבה דברים יש בגמ' שמחזיקים זה וסוף ענין מסור בראיה בזמן שיש בלי"ד עכ"ל, הרי דסב"ל דלפועל כן הי' כשהיו מקדשים עפ"י הראי' שר"ה הי' חל באד"ו, זע"ל ג"כ בהל' עירובין פ"ח ה"ל ליהכ"פ שחל להיות בערב שבת או לאחר שבת בזמן שהיו מקדשים עפ"י הראי' (ויל"ע לשיטתו מהך דסוכה הנ"ל) ובמילא לדידי' פשוט מה דנקט דהקהל שייך להיות בשבת.

ולדעת אלו דסב"ל דלפועל מעולם לא חל ר"ה באד"ו כנ"ל, לכאורה קשה מהך דבבליים אוכלים אותו כשהוא חל דמשמע דבאמת כן הי', אולי אפ"ל עפ"י המבואר בלקו"ש חט"ו פ' ויחי ע' 456 דמבאר שם דזהו שיטתם של הבבליים הענין דזריזות אף דאי"ז בהידור עי"ש בארוכה, ולפ"ז יש לפרש דאין הכוונה דלפועל כן הי', אלא דהבבליים לפי שיטתם סב"ל דאוכלין אותו כשהוא חל מצד זריזות אם המציאות יהי' כן, אבל בפועל לא הי' כן ואכתי לל"ע.

ובכללות ענין זה אם כשהיו מקדשים עפ"י הראי' חשו לאד"ו ראש, עי' לח"מ הל' תמידין ומוספין פ"א ה"ז, ושו"ת התשב"ץ ח"א סי' קל"ה, ובאריכות בס' מרגליות היס סנהדרין יג, א.

*

ו. ג) במה שנתבאר בשו"ת הנ"ל הטעם במה שפסק הרמב"ם (הל' בזקי ממון פ"ו ה"ו) דשור המועד שנמכר חוזר לתמותו, דזהו משום דהבעלים חדשים לשמרנו היטב וכו', יש להעיר דהמאמר ב"ק לט, ב, ביאר הטעם בזה, משום שצליא השור מרשות לרשות משנה מזלנו וטבעו עי"ש. נמצא דיש שינוי מצד השור, אבל עי' בערוך השלח חו"מ סי' שפ"ט סעי' י"ח שביאר הטעם משום דשמא הבעלים החדשים יטילו עליו שמירה יתירה ולא יגח עוד עי"ש, וזהו כפי שנת' בהשגחה.

ל ק ו ס י ש י ח ו ת

ז.ד. (ד) במה שנתבאר בלקו"ש עשי"ת, מנלי' להרמב"ם דהפסוק "דרשו ה' בהמצאו וגו'" קאי לענין תשובה עיל"ש הביאור בארוכה, לכאורה אכתי צ"ב בנוגע להפסוק "כה"א בכל קראנו אליו" (ואתחנן ד, ז) דאיירי לענין ציבור, וגם בזה נקט הרמב"ם לענין תשובה כמו שכתב שם, אבל צבור כל זמן שעושין תשובה וכו' שנאמר כה' אלקינו וגו', [ועי' תרגום אונקלוס שם דפי' דאיירי לענין תפלה בעדן עקתה], דלכאורה מנלי' להרמב"ם בהא דאיירי לענין תשובה, וכפי שהקשה בהשליחה אודות דרשו ה' בהמצאו.

ועי' בס' ח'י' הגר"ז עה"ת פ' ואתחנן, שביאר פסוק זה דכה' אלקינו וגו' דקאי על תפילת ל"ג מדות דנכרתה עליהם ברית שאינן חוזרות ריקם, וזהו רק לישראל כדאומר כל מי גזל גדול וכו' וממשך דאולי זהו ג"כ ביאור הגמ' (ר"ה יח, א) דמחלק בין יחיד לציבור משום דהברית היתה רק על תפילת הציבור כמבואר בר"ה יז, ב, מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפלה א"ל כ"ז שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם, ולכן ציבור הוא "בכל קראנו אליו" מצד דברית כרותה ל"ג מדות שאינן חוזרות ריקם, אבל ביחיד רק "בהמצאו" עכתו"ד, דלפי"ז מובן הראי' דפסוק זה איירי לענין תשובה כיון דאיירי אודות יגמה"ר דעי"ז אני מוחל להם וכו', שה"ע של תשובה.

אבל כבר העיר ע"ז בס' לתשובת השנה ברמב"ם שם דלהגר"ז איירי זה רק לענין יגמה"ר, ומהרמב"ם שכתב שחם דכל זמן שעושין תשובה וצועקין בלב שלם הם לעולם, משמע דאיירי בכל התפלות, ולא דוקא ביגמ"ר, ול"ע.

ח. ה) במה שנתבאר בלקו"ש דחגה"ס בגדר מצוות הקהל דכל גדר המצוה היא לפעול יראת ה' וההקלה בלבד לולי זה אי"כ חפצא דהמצוה עיל"ש.

יש להעיר דעפליז'ז יש לתרץ קושיות החידושי הר"מ בסדר המצוה, שבתחילה נאמר "בבוא כל ישראל לראות וגו' תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם", ואח"כ נאמר "הקהל את העם וגו'". ולכאורה בתחילה ה' צ"ל הענין דהקהל את העם ואח"כ להמשך שיקרא את התורה וכו' כיון דפעולת ההקהלה בא מקודם?

ולפי השיחה א"ש דבזה גופא ג"כ מדגישה התורה דאין המצוה בההקהלה לבד, אלא דעיקר המצוה היא לקרות את התורה באזניהם, הילכו לפעול עליהם הענין דיראת ה' אלא דצריך להיות באופן של הקהל.

*

ט. ו) בלקו"ש שם בהערה 18 כתב וז"ל: אף שלדעת הב"ח (טאו"ח סתרכ"ה) אף במצוות סוכה הידיעה היא חלק מהמצוה (וראה שם שנלמד מתיבת "למען" שמורה כי עיקר המצוה וקיומה תלוי בכוננתה) - ולהעיר שלא מצאתי לע"ע מל דפלג עליו בפרוש, ע"כ.

הנה הפמ"ג שם במשבצות זהב כתב בדיון זה דבדיעבד אם לא כיוון רק לצאת במצוה שצונו השל"ת יצא דמצוות צריכות כוונה לצאת כבס"ס סעי' ד' ע"כ. אבל בבכורי יעקב שם חולק עליו דלא יצא גם בדיעבד, וטעמו דהא דפסקינו דמצוות צריכות כוונה רק לצאת, זהו רק בשאר המצוות שלא צוותה בהם התורה כוונה פרטית, אבל בסוכה שציווי הכתוב הוא שיקוון כן מלמען ידעו כמ"ש הב"ח, ל"ל דאפילו בדיעבד לא יצא דלא קיים המצווה מדאורייתא ע"כ, ולכאורה גם מהב"ח משמע כן עי"ש.

ולכאורה אי נלמא דגם הפמ"ג סב"ל דהידיעה היא חלק מהמצוה דעיקר המצוה וקיומה תלוי בכוונה, א"כ באמת אינו מובן הדמיון שהביא רמ"ל מלעיל דמצוות צריכות כוונה רק לצאת ולא לומר, הלא כאן שאנו דכוונה פרטית זו הוה חלק ממצוות סוכה, וכטענת הבכורי יעקב עליו.

מיהו באמת משמע דהפמ"ג אינו מתכוון לחלוק על הב"ח אלא מפרש כן שיטתו עי"ש ששואלם לטובא דמאליהו מצוות צריכות כוונה, דכיון דמצונו בכלל קסתיך כזהו בשו"ע וש"ס דמצוות צריכות כוונה לצאת, ולא מצונו

מפורש באיזה מקום דכאן בדיעבד אם לא נתכוון הכוונה פרטית לא יצא, מוכח דגם הכא [אף דהכוונה פרטית היא חלק מהמצוה] בדיעבד יצא, אלא דאכתי ליל"ע בטעם הדבר דלמה באמת יצא, דמאי שנא מכוונה לצאת דלמ"ד מצוות צריכות כוונה בדיעבד לא יצא, ובליאר בקובץ שיעורים ח"ב סי' ל"ג בשם הגר"ח משום דלדידיה עשילת המצוות בלי כוונה לצאת חסר כאן במעשה המצוה, וכשחסר הכוונה הרי זה חצי מצוה, ודומה למניח תפילין עם ג' פרשיות עיל"ש בארוכה שתירץ בזה קושיית הטורי אבן, וראה גם באגלי טל בפתחתו שכ"כ, וא"כ כיון דכוונה פרטית זו היא חלק ממעשה המצוה למה יצא בדיעבד, ועי' לקו"ש חכ"כ ע' 116 (צוין בהערה 28) והערות ובליאורים גליון קפ"א בסופו. ויל"ע עוד.

והנה לדעת הפמ"ג דבסוכה וכו' יצא בדיעבד, מוכן הג' גדרים בהמצוות, דבכל המצוות מדינא צריך רק כוונה לצאת ולא יותר, ואיל"צ כוונה פרטית, ובסוכה ותפילין וכו' צריך מה"ת כוונה פרטית ואם לא נתכוון לזה יצא אלא שלא קיים המצוה כתיקונה, משא"כ בהקהל וכו' כיון דהחפצא דהמצוה היא הענין דויראו את ה' וכו' אם ההקהלה לא ה' באופן כזה וכו' איל"כ קיום המצוה כלל.

ועי' בשו"ת ערוגת הבושם חאו"ח סי' קפ"ח שתמה על הב"ח מהגמ' דריש סוכה ומסיים שם דאולי מה"ט לא הביאו המחבר והרמ"א בשו"ע דצריך שיתכוין בישיבתה, כי באמת חולקים על הב"ח עי"ש.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
- ר"מ בישיבה -

לגבי בגליון ג'ום הכיפורים (ש.ז.) מעתיק הר"י קלוזנער
מכתב של כ"ק אדמו"ר שליט"א ובו ביאור על לשון הרמב"ם
בהל' פסולי המוקדשים. וכותב ע"ז שלא נדפס מכתב זה עד
היום.

דכנראה נעלם ממנו שאכן נדפס כ"ז כבר מזמן בלקו"ש
חג 205

ובדא"ג להעיר (ואולי ה' זה מקור לטעותו של הנ"ל) שב"מפתחות ללקו"ש חלקים א-ט" לא נסמן כהנ"ל בערך כהונה, כהנים וכו', אף שכן נזכר ב"מפתח לספרים" - ערך רמב"ם הל' פסולי המוקדשים פ"א, הכ"ג.

ואחר כ"ז לישר כוחו של הנ"ל על הערותיו המאירות.

הרב אהרן (בר"צ) חיתריק

- תושב השכונה -

פ ס ו ט ו של מקרא

בראשית

יא. בפירש"י ד"ה בראשית ברא (א,א):

...וא"ת להורות בא שאלו תחלה נבראו ופי' בראשית הכל ברא אלו ויש לך מקראות שמקצרים לשונם וממעטים תיבה אחת כמו (איוב ג) כי לא סגר דלתי בטנל... וכמו (ישעי' ח) ישא חיל דמשק... וכמו (עמוס ז) אם יחרוש בבקרים... וכמו (ישעי' מו) מגיד מראשית אחרית וכו', עכ"ל.

וצריך להבין:

(א) למה צריך רש"י להביא רא"י מד' פסוקים.

(ב) למה אין רש"י מביא הפסוקים כסדרם, דהיינו תחילה מישעי' ואח"כ מעמוס, ואח"כ מאיוב.

ולמה מפסיק בין שתי הראיות שמביא מישעי', בהרא"י שמביא מעמוס.

(ג) יש כמה פסוקים בחומש שרש"י פירש עליהם שהם מקצרים בלשונם, ולדוגמא:

ענין בפירש"י בפרשת וישב (לט,ד) ד"ה וכל יש לו: הרי לשון קצר חסר אשר, עכ"ל.

ושם (לט, יד) ד"ה ראו הביא לנו: הרי זה לשון קצרה הביא לנו ולא פירש מי הביאו וכו', עכ"ל.

ובפירש"י בפרשת מקץ (מא, מט) ד"ה עד כי חדל לספור: עד כי חדל לו הסופר לספור וה"ז מקרא קצר, עכ"ל.

ובפירש"י בפרשת ויחי (מח,א) ד"ה ויאמר ליוסף:

אחד מן המגידים והרי זה מקרא קצר וכו', עכ"ל.

ושם (מח, ב) ד"ה ויגד: המגיד ליעקב ולא פירש מי והרבה מקראות קצרי ל', עכ"ל.

ומכל הראיות שמביא רש"י לא הביא אף ראי' אחת מחומש שיש מקראות שמקצרים לשונם.

*

יב. בפירש"י ד"ה ברא אלקים (א, א): ולא אמר ברא ה' שבתחלה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים, עכ"ל.

עידן במפרשי רש"י.

אבל צריך להבין:

(א) הבן חמש למקרא עוד לא למד החילוק בין שם הוי' לשם אלקים.

וגם עוד לא למד פסוק (ב, ד) ששם נאמר: ... ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים.

ועוד, הרי' בכל בקר הוא אומר בפרשת העקידה: ... והאלקים נסה את אברהם.

ואפילו אם תמצא לומר שכאן מובן להבן חמש למקרא למה נאמר "אלקים" - מדת הדין, היות שמדובר כאן "בנסיון" שהוא ענין של דין,

אבל יש עוד כמה וכמה פסוקים שגם הבן חמש למקרא רגיל בהם, שבהם מתואר הקב"ה בשם אלקים,

ולדוגמא:

"מה טבו": ... אלקים רב חסדיך וגו'.

"למנצח בנגינת": ... אלקים לחננו ויברכנו.

יברכנו אלקים אלקינו יברכנו אלקים.

ואדברא, מפסוקים אלו הוא רואה לכאורה ש"אלקים" יש לו שייכות גם ל"חסד" ו"ברכה" ואיך אומר לו רש"י בפשטות שאלקים יש לו שייכות לדין.

(ב) עיין בפירש"י בפרשת נח ד"ה ויזכור אלקים (ח), (א), וז"ל: זה השם מדת הדין הוא וכו', עכ"ל.

ולכאורה צריך להבין, למה לא הקדים רש"י זה, בפרשתינו,

ולפי זה ה"ל' מובן בפשטות מה ה"ל' קשה לו בזה שאמר: "ולא אמר ברא ה'".

ואם רש"י בפרשתינו סמך שהבן חמש למקרא יודע ששם אלקים מדת הדין הוא,

למה צריך לפרש זה בפרשת נח.

הרב וו. ראזענבלום

- תושב השכונה -

יג. עה"פ "ורוח אלקים מרחפת" (א,ב) מפרש רש"י כסא הכבוד עומד באוויר ומרחף על פני המים ברוח פיו של הקב"ה ובמאמרו, כיונה המרחפת על הקן אקובטל"ר בלע"ז.

וצ"ב בזה:

(א) מנין לרש"י שרוח אלקים קאי על כסא הכבוד? ועיין באבן עזרא שמפרש כפשוטו והוא מפשטני המקרא.

ועד"ז הספורנו, מפרש ש"הרוח אלקים קאי על מניעי הגלגלים, ומנין לרש"י לפרש שזה קאי על כסא הכבוד?

(ב) גם צ"ל מה מוסיף בדוגמא כיונה המרחפת על הקן.

(ג) בסיום פירושו כותב רש"י "אקובטל"ר בלע"ז" ולכאורה דרכה של רש"י שכותב התיבה מהכתוב שעליה אומר

את התירגום בלע"ז, ובנדו"ד לאחר אריכות פירושו. כותב
 אקובטי"ר בלע"ז מבלי לכתוב התיבה בלה"ק ובעניננו
מרחפת - אקובטיר בלע"ז?

הרב שאול משה אליטוב
 - ארגנטינה -

יד. בפסוק (א,ה): ויהי ערב ויהי בקר יום אחד.

וצלה"ב: מכיון שהמאורות, השמים, רק נבראו ביום
 רביעי א"כ איך ה' יום ולילה לפני זה?

ואם נאמר שהאור שה' קיגם בימים אלו נסתתר, משך
 הלילה, א"כ צריך בירור: האם ה' אור רק בחצי כדור
 העולם וחושך בחצי השני, ואז נצטרך לומר שבזמן שבחצי
 אחד ה' "ויהי ערב ויהי בקר" בחצי השני ה' ויהי בקר
 ויהי ערב.

או י"ל דבכל העולם כולו עד יום רביעי, ה' 12
 שעות חושך ואח"כ 12 שעות יום, ורק מיום רביעי והלאה
 התחיל ערב ובקר בחצי כדור העולם כפי שזה היום?

ועוד: לפי פסוק הנ"ל יום ראשון ה' קודם ערב
 ואח"כ יום ולזה קרא ה' יום אחד, אבל בפסוק ג' כתוב
 ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, הרי שבערב הראשון ה'
 משך זמן שה' ג"כ אור, וצריך בירור ע"פ פש"מ בכל
 הנ"ל? וראה רש"י א, יד ד"ה להבדיל בין היום.

הרב מיכאל לוזניק
 - מילאני פלארידא -

טו. עה"פ בתוך המים (א,ו) מפרש רש"י "באמצע המים . .
 הא למדת שהם תלונים במאמרו של **מלך"**
 ולכאזרה בפסוקים שלפניו מביא ריבוי פעמים רוח
 פיו של **הקב"ה וכיו"ב**, ולמה כאן כותב במאמרו של **מלך**,

ולא במאמרו של הקב"ה?

הרב שאול משה אליטוב
- ארגנטינה -

טז. בפ"א פ"ח "ויקרא אלו" לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני".

ופירש"י "ויקרא אלו" לרקיע שמים - שא מים שם מים אש ומים שעירבן זה בזה ועשה מהם שמים".

ולכאורה רש"י מפרש את המילה "שמים" ומדוע מעתיק את כל הפסוק ולא רק את המילה הזו?

ועוד בפסוק א' בד"ה בראשית ברא בסופו כבר כתב "ועוד שהשמים מאש ומים נבראו" ומדוע חוזר ומפרש זאת שוב?

הת' אליעזר צבי ווילספיש
- תות"ל 770 -

ע"פ (א, ט): יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד.

וצלה"ב: דהרי לא כל המים נקוו במקום אחד כי אם בלימים ונהרות ובנחלים ובפסוק גופא כתיב "ולמקוה המים קרא ימים" לשון רבים, א"כ מה הפירוש "אל מקום אחד"? והרי רש"י בפסוק י' מפרש - והלא ים אחד הוא אלא אינו דומה טעם דג העולה מן הים לדג העולה מן הים באספמיה, הרי שזה יותר ממקום א'!

*
טז. בפ"א פ"ח "ויקרא אלו" לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני".

חי. ע"פ (א, יא) בד"ה עץ פרי מפרש"י שיהא טעם העץ כטעם הפרי והוא לא עשתי כן אלא ותוצא הארץ וכו'.

וצלה"ב: בנוסף שכבר שאלו על רש"י זה איך אפשר

שעץ לא יעשה רצון ה' הרי אף אם נמצא ביאור לזה אבל איך אפשר שכל העצים בעולם לא עשו את רצון ה'?

הרב מיכאל לוזניק

- מיאמל פלארידא -

יט. עה"פ (א, יד). "ולאמר אלקים להי מארות והזו לאותות ולמועדים ולימים ושנים".

צ"ל מדוע אין רש"י מפרש בסדר שבפסוק - שהי' לו לכאורה לכתוב תחילה מה שהי' שייך אז דהיינו ימים ושנים, ואח"כ מועדים? שהרי רש"י מפרש שמועדים קאי על שם העתיד?

הרב שאול משה אליטוב

- ארגנטינה -

כ. עה"פ (ע, טז) בד"ה המאורות הגדולים - שוים נבראו ונמעטה הלבנה על שקטרגה וכו'.

וצלה"ב: מה פירוש שלבנה מקטרגת?

וגם צלה"ב - אם הלבנה לא הי' נתמעטת הרי לא הי' חחלוק בין יום ובין לילה, וזהו מה שטענה הלבנה, א"א לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. א"כ אינו מובן מדוע נבראו שוים?

הרב מיכאל לוזניק

- מיאמל פלארידא -

*****

* הארץ לא עשתה רצון ה' ומה זה שייך לעצים וק"ל. המערכת

כא. כ"א פ"כ "לשרצו המים שרץ נפש חל' וגו'".

ופירש"י "נפש חיה - שיהא בה חיות".

ובפסוק כ"א "ולברא . . . ואת כל נפש החל' הרמשת וכו'".

ופירש"י "נפש חיה - נפש שיש בה חיות".

ובפסוק כ"ד "תוצא הארץ נפש חל' למינה וגו'".

ופירש"י "נפש חיה - שיש בה חיות".

וצריך להבין אם הבן ה' למקרא למד בפסוק כ' שפירוש המילה נפש חיה בנוגע לבריאה הוא שיש בה חיות מדוע רש"י צריך לפרש זאת שוב בפסוק כ"ד?

ועוד מדוע משנה בלשונו בפסוק כ"ד ממה שפירש בפסוק כ' [שבשני הפסוקים מדובר בנוגע לציווי הקב"ה (לשרצו המים. תוצא הארץ)]? וכן שינה מפירושו בפסוק כ"א? *

הת' אליעזר צבי וויליספיש
- תות"ל 770 -

כב. עה"פ (א, כז) זכר ונקבה ברא אותם מבליא רש"י בתחילה מדרש אגדה שנבראו שני פרצופים . . . ופשוטו של מקרא כאן הודיעך...".

*****

* על שפ"ח וגו"א כאן.

ולהעיר שבקצת דפוסים מצוינים בפסוק כ"ד לעיין בפסוק כ'.

וצ"ל למה מביא המדרש לפני פשוטו של מקרא?

הרב שאול משה אליטוב
- ארגנטינה -

כג. בפירש"י ד"ה זכר ונקבה ברא אותם (א, כז): ולהלן הוא אומר (ב, כא) ויקח אחת מצלעותיו וגו'. . . מדרש אגדה . . . ופשוטו של מקרא וכו' עכ"ל.

וצריך להבין:

(א) הבן חמש למקרא עוד לא למד הפסוק "דלהלן", ומה אינו מובן כאן שרש"י צריך לפרש זה כאן. *

(ב) למה מביא רש"י הפירוש של המדרש אגדה קודם הפירוש בפשוטו של מקרא.

ומה חסר בהפירוש בפשוטו של מקרא שצריך להביא גם מדרש אגדה. *

*

*****

* מה שקשה בפשט"מ - עד שרש"י אין צריך לפרשו - הוא הסתירה בהפסוק עצמו שמתחיל "ברא אתו" ומסיים "ברא אתם".

* דמשמעות הפסוק כאן הוא כשברא האדם ברא אותו באופן של זכר ונקבה (ומ"ש האדם לשון יחיד הוא כמו שאמר לפני"ז נפש חיה בהמה, ורמש הכל בלשון יחיד שהכוונה לכללות המין וגם כאן לכאן נראה שזה הכוונה במלת אדם, וא"כ הכוונה זכר ונקבה הוא שברא שניהם ביחד).

כד. בפסוק (ב,ב): ויכל אלקים ביום השביעי . . . וישבת ביום השביעי וגו'.

עלין באור החיים וז"ל:

וישבות ביום השביעי מקרא זה מה בא ללמדנו כי הם הדברים עצמן הנאמרים בסמוך זיכל אלקים, "עכ"ל. וז"ל. וצריך להבין למה אין רש"י מפרש זה.

ועוד צריך להבין:

עלין בפירוש"ל. בפרשת כי תשא ד"ה וינפש (לא, יז) וז"ל:

וכתרגומו ז"ח. ומי שכתוב בו לא ייעץ ולא ייגע וכל פעלו במאמר הכתיב מנוחה לעצמו לשבר האוזן מה שהיא יכולה לשמוע, עכ"ל.

והנה על תיבת "וישבת" שבפרשתינו מתרגם התרגום גם כן "ונח".

שלפי"ז, תיבת "וישבת" שבפרשתינו, ותיבת "וילנפש" שבפדשת כל תשא, יש להם פירוש אחד. *

*****

למש"ל כוונתו "ישא אומר" אצותו. וכוונתו "ישא אומר" לומר "לכאורה אינו כן, *".

ונפש ונשמתו בהרגעו מארח המלאכה, דבר שא"א לאמר אם כלפיה מעלה משא"כ מלכת וישבת הכוונה (רק) העדר העשה ואינו אומר לענין זיכל שם הכוונה גמר מלאכה שעשה הכל ע"ש ביום השביעי וכוונת הכוונה שביום השביעי שבת ולא כן ברא עוד דברים, ודו"ק.

לא

ל. בפסוק (ד,ג): ויהי מקץ ימים וגו'.

עיין בכלי יקר, וז"ל:

לא פי' במקרא מהו מקץ ימים ואימתי התחילו אותו הימים אשר עליהם בא הקץ, עכ"ל.

וצריך להבין, למה אין רש"י מפרש זה. *

*

לא. בפסוק (ד, יז): ...ויהי בנה עיר וגו'.

עיין בכלי יקר, וז"ל:

ויבן לא נאמר אלא ויהי בונה לשון הווה וכו', עכ"ל.

ועיין גם כן ברמב"ן.

וצריך להבין, למה אין רש"י מפרש זה. *

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

לב. עה"פ ויתהלך חנוך (ה,כד) מפרש רש"י: צדיק הי' וקל בדעתו לשוב להרשיע".

*****

* מה קשה בפשט"מ!

* מה שנראה בזה הוא כי רש"י מפרש כשנולד חנוך הי' קין באמצע בגלות העיר וע"כ לא קשה קושיות הכל"ז והרמב"ן וק"ל.

צ"ב בזה מ"ש לשוב להרשע, משמע שלפנ"כ ה' רשע?

וגם צ"ל הלא אפ' בגנות בהמה טמאה לא דיברה תורה, וא"כ איך אפשר לכתוב כן על חנוך? *

הרב שאול משה אליטוב
- ארגנטינה -

רשימת ביאורי כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירש"י דפ' נח

נת' בהתוועדות	ד"ה	פרק ופסוק
---------------	-----	-----------

נח תשכ"ז (1)	אלה תולדות נח נח איש צדיק.	ו, ט
--------------	----------------------------	------

נח תשכ"ח (2)	בדורותיו.	שם
--------------	-----------	----

מוצאי ש"פ נח תש"מ (3)	בדורותיו.	שם
-----------------------	-----------	----

נח תש"א (4)	צהר.	ו, טז
-------------	------	-------

ממכתבי טלון תש"א (5)	למה אין רש"י (אפ') מרמז משי"ל כמדרש ש"שנת המבול אינה עולה מן המנין.	ז, ו
----------------------	---	------

נח תשמ"ג (6)	ויהי הגשם על הארץ.	ז, יב
--------------	--------------------	-------

*****
* התורה דיברה כאן ברמז!
*****

	למה אין רש"י מפרש איך יכלו כל הבהמות והחיות וכו' ליכנס בהתיבה.	שם
נח תשמ"א		
(7) נח תשכ"ח	אך נח.	ז, כג
מוצאי ש"פ נח תשמ"מ (8)	ויזכור אלקים.	ח, א
	למה אין רש"י מפרש מאיפה לקחה היונה את ה"עלה זית".	ח, יא
(9) נח תשל"ד		
מוצאי ש"פ נח תשל"ח (10)	בשבעה ועשרים.	ח, יד
	למה אין רש"י מפרש מדוע יצאו נח ובניו מהתיבה בנפרד, והלא הקב"ה צוה לו: "צא וגו' אתה ואשתך וגו'".	ח, יח
(11) נח תשמ"א		
נח תשמ"ה	לדרת עולם.	ט, יב
	בין אלקים ובין כל נפש חל'.	ט, טז
נח תשד"מ		
(12) נח תשכ"ה	הצרמות.	י, כו
נח תשמ"ב	ומשם הפיצם.	יא, ט
לך לך תשמ"ה		יא, לא
(13) לך לך תשכ"ה	ולימת תרח.	יא, לב
לך לך תשמ"ה	ולימת תרח.	שם

לזכות

החתן התמים שניאור זלמן שיחי' איידעלמאן

שעבד והשתדל במסירה ונתינה

בהופעת הקובץ שנים רבות

לרגל בואו בקשרי השידוכין בשעטומו"צ

נדפס ע"י

חברי המערכת שיחיו